

L'Escola Decroly de Barcelona representa una concepció del món de la pedagogia a Catalunya, que té les arrels al primer terç del segle xx. El Dr. Ovide Decroly és la persona clau per entendre aquest projecte pedagògic que es materialitza en les denominades escoles actives instaurades a diferents països europeus des de principis del segle xx. La societat catalana ha demostrat des de sempre un gran interès per una educació de qualitat, adaptada a les necessitats dels infants. Aquestes inquietuds varen portar pedagogs catalans a crear mètodes d'ensenyament que es van implantar al país i crearen una rica tradició en el camp educatiu. Catalunya ha reconegut també les pedagogies creades a altres països, de les quals una de les més destacades és la del metge, educador i psicòleg belga Dr. Ovide Decroly. Ell és un dels creadors de l'escola activa. Els principis de la pedagogia activa són el fruit de l'aplicació de la psicologia experimental a l'escola i estan basats en el globalisme de la percepció i del pensament infantil, als quals s'afegeix un dels principis didàctics per excel·lència: "L'interès de l'infant." L'Escola Decroly de Barcelona és una fidel seguidora d'aquest mètode educatiu; va néixer de mans de Mn. Josep M. Bosch Torrens, un pedagog català que mostrava una gran inquietud i preocupació pel model escolar que havia imposat a l'Estat espanyol la dictadura franquista; ell adaptà el pensament decrolyà a la realitat sociocultural catalana, tot donant-li una dimensió transcendent.

Tal com explica l'actual directora de l'Escola, M. Rosa Serrano, *'école pour la vie et par la vie'* és el lema de totes les escoles Decroly del món. "La finalitat de l'educació és preparar els infants per a la vida. La vida ens proporciona el mètode per educar-los, perquè el procés d'aprehensió dels coneixements que s'utilitza a la nostra escola és el mateix que de forma natural i espontània utilitzen els infants per aprendre davant de les coses noves que se'ls presenten a la vida. La seva percepció del món és sempre global, es basa en una primera impressió, que analitza globalment i de la qual, mitjançant l'activitat mental, obté una síntesi més o menys elaborada en funció de les seves característiques i de la seva edat. La base del mètode Decroly és científica. Primer s'observa la realitat, després s'associen les idees i finalment es fa l'expressió dels continguts. Així és com els nens són educats a la nostra escola." Des de la seva fundació, l'Escola Decroly de Barcelona ha tingut molt en compte la dimensió social de l'educació, adreçada a fomentar l'autonomia individual i col·lectiva, entesa com el govern de la pròpia llei. Així, doncs, l'Escola s'organitza com una societat en miniatura on s'apliquen unes regles de vida col·lectiva. Segons indica M. Rosa Serrano, "els nens quan entren a l'Escola escullen formar part d'un dels tres equips que hi ha creats: els isards, els dofins i els falcons. Tot el temps que passen a l'Escola pertanyen al grup elegit. En el marc d'aquest equip adquireixen un nivell d'autonomia cada vegada més gran i, de mica en mica, són capaços de resoldre per sí sols els seus problemes. Hi ha una consciència de pertinença a un col·lectiu, que té el referent en el tipus de relació que més endavant trobaran a la mateixa societat." El sistema d'ensenyament és molt especial, però, al mateix temps, coherent i dissenyat per formar els infants perquè tinguin elements per poder afrontar la vida adulta.

A Catalunya, Mn. Josep M. Bosch ha estat el principal partidari d'aquest mètode. L'any 1958, amb el suport d'uns quants pares i mares, va fundar

l'Escola Decroly de Barcelona, que es va ubicar a casa seva; va dirigir-la gairebé fins a la seva mort, l'any 2002. Dos anys abans, es va crear la Fundació Privada Escola Decroly de Barcelona. El president del patronat, Javier Rodríguez Cambres, explica els motius d'aquesta creació: "L'Escola havia de tancar perquè Mn. Josep M. Bosch ja no podia portar el pes de la institució. La seva obra, l'única escola activa pura de Catalunya, i fins i tot d'Espanya, es trobava en perill. Un grup de pares ens vam mobilitzar i vam proposar a Mossèn Bosch de continuar l'Escola a través d'una fundació. Una seixantena de fundadors, mestres, pares, exalumnes i persones vinculades al món educatiu català, vàrem ratificar els estatuts de la Fundació Privada Escola Decroly de Barcelona i, d'entre ells, deu persones vam assumir la responsabilitat directa de portar-la endavant." El patronat el formen deu persones vinculades a diferents àmbits professionals: "Són persones interessades que l'escola funcioni, les quals aporten els seus coneixements, treballen per la continuïtat dels principis que defineixen la identitat de l'escola i vetllen per la cohesió de tots aquells que col·laboren en la bona marxa del projecte."

Els principis bàsics de l'ideari de l'Escola Decroly de Barcelona són: la catalanitat cultural, la confessionalitat catòlica i l'educació integral dels alumnes mitjançant el model de pedagogia activa elaborat pel Dr. Decroly, i implementat i àmpliament experimentat per Mn. Josep M. Bosch.

Un mestre Decroly ha de ser molt creatiu i, sobretot, ha de saber establir contacte amb els nens i nenes. No és un mestre de llibre. En el mètode Decroly la peça clau és el mestre. Però, quin és el mitjà per arribar al nen? Explica M. Rosa Serrano que "la clau és l'observació diària de l'infant. El mestre ha de saber qui té a les seves mans, a qui està educant i què és allò que necessita. La palanca que fa que el nen aprengui i sigui feliç és que responem a allò que li interessa. Els nens aprenen millor jugant amb el que troben interessant. Aquests nois i noies tenen profunditat de coneixements perquè les conclusions són seves. Com que no tenim llibres, l'activitat fonamental és l'observació. Un dels objectius del mètode és que el nen sigui autònom, que després d'una observació sàpiga reflexionar i raonar les seves pròpies conclusions... Molts alumnes em diuen, amb raó, que a l'Escola han après a aprendre. Cal que sàpiguem aprendre a resoldre qualsevol problema a la vida. Aquests infants poden estudiar qualsevol carrera perquè estan imbuïts d'un mètode. La paraula justícia forma part del seu vocabulari perquè a l'escola es raona molt tot allò que es fa i que es diu. A la nostra escola, els alumnes són l'eix de la seva pròpia educació i, per tant, els principals protagonistes del propi creixement moral i intel·lectual; la nostra és la cultura del raonament; l'adquisició dels coneixements és el resultat de les observacions personals. La teoria sempre segueix a la pràctica, mai no la precedeix. Cada any hi ha molts alumnes universitaris de pedagogia que passen per la nostra escola per veure com s'aplica el mètode Decroly." Així explica l'interès que desperta aquest sistema d'ensenyament, que ha donat bona mostra de la seva efectivitat al llarg d'un segle de vida i ho continuarà fent perquè la seva adaptació als temps és permanent. L'Escola Decroly de Barcelona és un centre concertat per la Generalitat de Catalunya.

“Els alumnes
de la nostra escola
aprenen
a aprendre”

Les capitanes dels equips de l'Escola Decroly de Barcelona
amb M. Rosa Serrano Margalef - Barcelona